

N:o 17.

Af Herr **Mankell:** *Angående ändrade grunder för den personliga sjukvårdsavgiftens utgörande.*

Vid senaste riksdag tog jag mig friheten att föreslå upphäfvande af den personliga skatt, som kallas mantalspenningarne. Då detta förslag likväl af Riksdagen icke gillades, på skäl, som jag för min del åtminstone måste underkänna, anser jag mig icke vid innevarande riksdag böra förnya detsamma. Öfvertygelsen om de personliga skatternas stora orättvisa mot de obemedlade klasserna är likväl hos mig så liflig, att jag icke skulle anse mig uppfylla min pligt såsom representant, om jag icke fortsatte mina försök att efter hand få dem afskaffade. Något försvar för en skatt, som utgår till lika belopp för en familjefader med t. ex. 1,000 eller 100,000 kronors inkomst och således måste trycka den förre hundra gånger mera än den senare, torde icke heller vara möjligt.

Den personliga skatten erkändes äfven af den senaste skatteregleringskomitén såsom den rääste af alla skatteformer, hvilken tillhörde staternas barndom o. s. v., hvarjemte komitén uttalade sig för afskaffandet af några bland de personliga afgifterna. Att komitén då icke ansåg sig på en gång kunna föreslå afskaffandet af alla personliga skatter, som då förefunnos, kan man finna förklarligt. Men de skäl, som anfördes för bibehållandet af de qvarstående, hafva i och för sig synts mig temligen underhaltiga. I min motion angående mantalspenningarnes afskaffande försökte jag äfven ådagalägga detta, hvad dessa sistnämnda beträffade.

Under öfverläggningen rörande samma ämne uti Första Kammaren, ville man betvifla min uppgift, att ännu, efter skyddsafgiftens och fattigvårdsafgiftens afskaffande vid 1883 års riksdag, personliga skatter till ett belopp af 3 till 4 millioner återstodo. Med anledning deraf må det tillåtas mig, ännu en gång, efter skatteregleringskomiténs beräkning, detaljera denna uppgift. De nu qvarstående skulle vara:

	Kronor.
Mantalspenningarne	699,147
Sjukvårdsafgiften	878,845
Till presterskapets aflöning	869,735
Till kyrkobetjeningens aflöning	79,927
Till folkskolan	653,129

Summa kronor 3,180,783.

Sedan år 1878, då denna beräkning gjordes, är dock troligt att slutsumman, i jembredd med befolkningens ökande, något ökats. Likaledes är jag oviss, huru vida icke ännu några mindre afgifter qvarstå.

Då Riksdagen för närvarande icke vill medgifva mantalspenningarnes borttagande, och då något uppehåll i upphäfvandet af de egentligen kommunala personliga afgifterna torde kunna försvaras, till dess man utrönt verkan af den senast beredda lättnaden, synes den till landstingen, eller till de städer, som ej i landsting deltaga, utgående *personliga sjukvårdsafgiften* företrädesvis egna sig till afskaffande.

Såsom skäl för dess bibehållande anförde skatteregleringskomitén å sid. 59 af dess utlåtande: »att den ej ansåg det vara med någon verklig olägenhet förenadt eller i någon mån obilligt att bibehålla den personliga skatt, som för närvarande af dem (landstingen och städerna) fastställas att utgå för ett ändamål, hvars tillgodoseende måste ligga *alla* samhällsmedlemmar, ej minst de mindre bemedlade, lika om hjertat, nemligen den allmänna sjukvården, hvars behöriga upprätthållande må hända skulle försvåras eller påkalla en betänklig höjning i legosängarne, om det bidrag, som lemnades genom den nu utgående personliga sjukvårdsafgiften, blefve vederbörande undandraget.»

Man har svårt att förstå dessa skäl.

Om de personliga skatterna i allmänhet äro fördömliga, lär det väl alltid vara med stor »olägenhet förenadt» och i synnerhet i hög grad »obilligt» att bibehålla dem, så vidt ej särdeles kraftiga skäl dertill föranleda.

Äfven om en skatt upptages för ett ändamål »hvars tillgodoseende måste ligga *alla* samhällsmedlemmar, ej minst de mindre bemedlade, lika om hjertat», så synes deraf icke böra följa, att skatten måste vara ytterligt ojemnt fördelad, utan snarare att den utgår efter hvars och ens *skatteförmåga*, då den ju blir *lika* fördelad.

Och äfven om man upphäfver den *personliga* afgiften för sjukvården, så behöfver ju deraf ingalunda följa, att man »undandrager vederbörande myndigheter ett bidrag till sjukvårdens behöriga upprätthållande, hvarigenom densamma skulle försvåras eller en betänkelig höjning i legosängsavgifterna skulle påkallas.» Tvärtom läte sig ju ganska väl tänka, att man kunde *ersätta* den indragna afgiften genom en annan inkomst, som icke allenast medgäfve sjukvårdens behöriga upprätthållande, utan kan hända äfven en *sänkning* i legosängsavgifterna, en åtgärd som alltid vore betänkelig, så länge sjukvårdsavgiften utginge efter samma orättvisa och för de fattige tryckande grund, som för närvarande.

Allt detta skulle ju äfven ganska väl låta sig göra, om man bestämde, att sjukvårdsavgiften skulle utgå efter samma grund, som den redan befintliga landstingsskatten, hvilken enligt § 47 af Kongl. förordningen om landsting den 21 Mars 1862 bör utgå i förhållande till den allmänna bevillning, som af en hvar skattskyldig till statsverket erlägges, således efter fullt rättvis grund.

Mot en dylik åtgärd skulle säkerligen ingen annan hafva något att anmärka, än den minoritet af bemedlade, som genom skatteförändringen nödgades åtaga sig ett något högre bidrag, fastän blott öfverensstämmande med deras större skatteförmåga. Men säkerligen skulle den med glädje helsas af den ojemförligt större majoriteten af mindre bemedlade, på hvilken skattebördans förnämsta tunga hvilar, så länge förbruknings-skatterna i så många former utgöra skatternas hufvuddel.

Slutligen torde icke böra förbises, att upptagandet af sjukvårdsavgiften efter samma grund som landstingsskatten sannolikt äfven blefve förenadt med någon lättnad i skatteuppbörden, då nämnde afgift blott behöfde fördelas på det mindre antal, som betalar bevillning, i förhållande till det större, som erlägger mantalspenningar.

Då följaktligen billighet, rättvisa och bekvämlighet synas tala för den af mig ifrågasatta åtgärden, vågar jag vördsamt föreslå:

att Riksdagen för sin del måtte besluta, att den nu af landsting och af städer, som ej i landsting del-

taga, fastställda sjukvårdsafgiften måtte utgå efter samma grund som landstingsskatten, och i nämnde städer efter dermed jemförlig grund, samt att Kongl. kungörelsen angående kurhusafgiftens upphörande och införande af en allmän sjukvårdsafgift den 26 Augusti 1873 och öfriga dermed sammanhängande stadgar och föreskrifter måtte i öfverensstämmelse dermed varda ändrade.

Om remiss till vederbörligt Utskott anhålles.

Stockholm den 27 Januari 1885.

J. Mankell.
